

Türkiye'nin Geleceğin Enerji Merkezi Olma Potansiyeli - Ekonomik Gelişmeler ve Politik Seçenekler

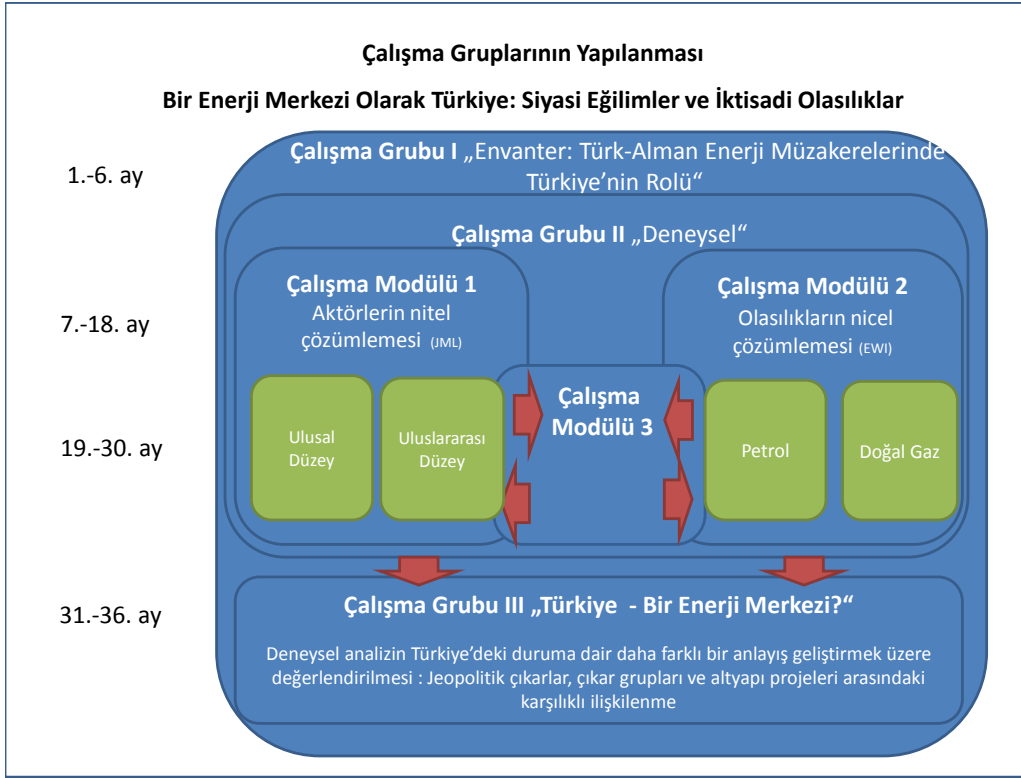
“Türkiye'nin Geleceğin Enerji Merkezi Olma Potansiyeli - Ekonomik Gelişmeler ve Politik Seçenekler”, Avrupa'nın enerji arzında Türkiye'nin uzun vadedeki rolüne dair güvenilir bir tahmin geliştirebilmeyi hedefleyen disiplinlerarası ve çok uluslu bir araştırma projesidir.

Farklı disiplinlerle kurulan ortaklıklar konuyu farklı açılardan yorumlamayı mümkün kılan eşsiz bir olanak sunar: siyaset bilimcilerinin konuyla ilgili aktörlere yönelik yaptığı analiz ekonomistlerin ham madde pazarına yönelik yaptıkları analizle bir araya getirilmektedir. Jeopolitik ve jeostratejik faktörlerin etkileşimi çoğunlukla pazarda karmaşık tepkilere sebep olduğu için bu koşullar beraber değerlendiriliyor. Doğal gaz ve petrol ekonomik modelleri bu süreçleri haritalandırmaya yardımcı oluyor. Türkiye'nin siyasal, kamu-özel çıkarları ve altyapı yatırımları gibi ilişki ağları arasında enerjideki politik rolü ancak bu şekilde çok yönlü bir şekilde ele alınabilir.

Proje bir hayli güncel ve tartışmalı bir konuya değiniyor: Doğu Avrupa'da meydana gelen doğalgaz krizleri, belki de istikrarlı enerji ilişkilerinin sonu anlamına gelecek olan Rusya'yla doğalgaz tartışmaları korkusunu tetikliyor. Bu tehditle yüzleşmek adına AB, Rusya partnerliğine bir alternatif bulmaya karar verdi. Bunun sonucunda Avrupa Komisyonu Türkiye'yi enerji güvenliği için bir “asıl stratejik partner” ilan etti.¹ Türkiye enerji merkezi olarak hareket etmesi anlamına gelen bu rolü üstleneceğini ve aynı zamanda kendisinin büyüyen talebini de karşılayacağını açıkladı.

Türkiye'nin kendine biçtiği bu rolü gerçekleştirip gerçekleştiremeyeceği ve ne ölçüde sürdürebileceği tartışmalı bir konudur. Disiplinlerarası çalışma ekibi küresel ve özellikle de Avrupa pazarında enerji merkezi olmanın hangi koşullara bağlı olduğunu ve ne gibi ekonomik sonuçların ortaya çıkabileceğini araştırmaktadır.

Proje üç ana kısımdan oluşur:

İlki; hali hazırda var olan araştırma bulgularının kolektif olarak incelendiği, deneysel bir araştırmayla desteklenen kısımdır. Siyaset bilimcileri konuyla ilintili aktörleri tanımlayıp analiz ederken enerji konusunda uzmanlaşmış ekonomistler Türkiye içi ve etrafındaki enerji pazarının modeli üzerinde çalışıyor. Enerji modelinin yeni sonuçları yapılacak olan uzman mülakatlarına eklemelendirebileceği gibi mülakatların bulguları da ekonomik modelin hesaplamalarını düzeltmede katkı sağlayabilir.

Araştırma tasarısı temelde enerji arzının hem ekonomik etmenler hem de siyasal-stratejik değerlendirmelere bağlı olduğu üzerinedir.ⁱⁱ Analizler, genel bir teorik çerçeve olarak 'Yönetişim' kavramını kullanmaktadır.ⁱⁱⁱ Geleneksel teorilerin aksine bu kavram, enerji politikalarında yer alan geniş alana yayılmış tüm karar mercilerini içeren yenilikçi bir araştırma tavrını gerçekleştirmeyi mümkün kılıyor. Yalnızca Avrupa'nın ve Türkiye'nin çıkarları değil, çeşitli jeopolitik bakış açılarının da değerlendirmeye alınması gereklidir. Türkiye ve komşularına odaklı bir çalışma, modellerden edinilen sonuçların siyasal bir yorumlamasını gerekli kılar.

Araştırma projesinin bu disiplinlerarası yaklaşımı her ikisi de Köln Üniveristesi'nde yer alan Jean Monnet Siyaset Bilimi Kürsüsü ve Enerji Ekonomi Enstitüsü'nü uzmanlarının mevcut iletişimine dayanır. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Avrupa Çalışmaları Merkezi'yle olan işbirliği de Türkiye ve çevresinde yer alan geniş çaptaki kamusal ve özel alandaki ekonomi aktörlerine direkt ulaşımı olanaklı kılmaktadır.

ⁱ Europäische Kommission (2006): Grünbuch. Eine europäische Strategie für nachhaltige, wettbewerbsfähige und sichere Energie, Brüssel, 8.3.2006, KOM(2006) 105 endgültig, http://europa.eu/documents/comm/green_papers/pdf/com2006_105_de.pdf

ⁱⁱ Winrow, Gareth (2009): Problems and Prospects for the „Fourth Corridor“: The Positions and Role of Turkey in Gas Transit to Europe, Oxford Institute for Energy Studies, 06/2009.

ⁱⁱⁱ Benz, Arthur (Hg.) 2004: Governance – Regieren in komplexen Regelsystemen. Eine Einführung, Wiesbaden.